

Örebro kommun  
mokhtar.bennis@orebro.se

2023-11-20  
Dnr 2023:1358

## Beslut

efter kvalitetsgranskning av Undervisningens  
kvalitet i gymnasieskolans yrkesämne bageri-  
och konditorikunskap vid Virginska gymnasiet i  
Örebro kommun

## Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Virginska gymnasiet avseende undervisningens kvalitet i gymnasieskolans yrkesämne bageri- och konditorikunskap.

Granskningens syfte är att granska om elever på gymnasieskolans yrkesprogram ges förutsättningar att uppnå ett gott yrkeskunnande.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning av om elever på gymnasieskolans yrkesprogram ges förutsättningar att uppnå ett gott yrkeskunnande, utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Virginska gymnasiet den 6 oktober 2023. Besöket genomfördes av utredarna Anna-Carin Kostic och Sylvia Lindqvist.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- En lektionsobservation
- En gruppintervju med elever
- En intervju med yrkeslärare
- Två intervjuer med apl-handledare
- En intervju med rektor och den tidigare tillförordnade rektorn
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras våren 2024.

## Beslut:

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i yrkesämnet bageri- och konditorikunskap i flera delar utformas för att eleverna ska kunna utveckla ett gott yrkeskunnande, men att utvecklingsområde finns.

### Undervisningens innehåll

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom det granskade området fungerar väl.

### Undervisningens form

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen behöver utvecklas inom området enligt följande:

- integrera ett jämställdhetsperspektiv i undervisningen.

Rektorn behöver därför inleda ett utvecklingsarbete inom området.

### Undervisning om och för hållbar utveckling

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom det granskade området fungerar väl.

### Uppföljning

Huvudmannen ska senast 2024-04-30 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till [kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se](mailto:kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se). Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:1358) i de handlingar som sänds in.

# Skolinspektionens bedömning

## Sammanfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i yrkesämnet bageri- och konditorikunskap i flera delar utformas för att eleverna ska kunna utveckla ett gott yrkeskunnande, men att utvecklingsområde finns.

Granskningen av undervisningens innehåll visar att undervisningen i bageri- och konditorikunskap ger eleverna förutsättningar att utveckla specifika yrkeskunskaper. Vidare framgår att planeringen av undervisningen görs med hänsyn till det innehåll elever möter och den kunskapsutveckling som sker under det arbetsplatsförlagda lärandet (apl). Granskningen visar också att undervisningen ger eleverna förutsättningar att utveckla ett yrkesspråk.

Granskningen av undervisningens form visar att undervisningen är strukturerad och innehåller varierade arbetsuppgifter samt omfattar både teori och praktik. Dessutom tas hänsyn till elevers olika förutsättningar och eleverna ges möjlighet till reflektion samt får vara med och påverka undervisningen. Granskningen visar däremot att jämställdhetsperspektivet sällan tas upp i undervisningen.

Granskningen av undervisning om och för hållbar utveckling visar att flera olika aspekter av hållbar utveckling tas upp i undervisningen och att eleverna ges förutsättningar att analysera och reflektera kring hållbarhetsfrågor.

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive område.

## Undervisningens innehåll

Här bedöms i vilken utsträckning undervisningens innehåll ger förutsättningar för eleverna att utveckla ett gott yrkeskunnande. Undervisning av hög kvalitet utmärks av att elevernas arbetsuppgifter är autentiska och relevanta, och ger förutsättningar att utveckla specifika yrkeskunskaper. I bedömningen ingår att arbetsuppgifterna ger eleverna förutsättningar att hantera processer och situationer de kan möta i ett framtida yrkesliv och att det finns ett samband mellan skolförlagd och arbetsplatsförlagd undervisning. Genom undervisningen får också eleverna förutsättningar att utveckla ett yrkesspråk.

## Motivering till bedömning

### Arbetsuppgifterna ger eleverna förutsättningar att utveckla specifika yrkeskunskaper

Granskningen visar att uppgifter i undervisningen ger eleverna förutsättningar att hantera arbetsprocesser och situationer som de kan möta i ett framtida yrkesliv.

I intervjuer med elever och lärare framkommer att eleverna får öva på att tillverka bröd, bakverk och konditoriprodukter från grunden. Läraren beskriver att eleverna får använda olika råvaror och metoder och därmed får möjlighet att utveckla kunskaper om hur dessa påverkar slutprodukten. Läraren berättar bland annat att hen i undervisningen till exempel resonerar med eleverna kring för- och nackdelar med att använda smör respektive margarin, och vad som passar bäst i olika lägen. Även eleverna berättar att de får arbeta med olika slags metoder, och säger att de ofta får reflektera kring hur arbetsprocessen påverkar produkten och ger som exempel att de pratat om hur olika syror i surdegsbrödet påverkar slutresultatet.

I intervjuer med lärare och elever framkommer också att eleverna får använda den typ av utrustning och maskiner som används i yrket både i undervisningen och när eleverna är ute på apl. På skolan finns bland annat kavlingsmaskin, stickugnar och blandare vilket gör det möjligt för eleverna att öva på professionella metoder. Skolinspektionens utredare kunde vid den observerade lektionen se att eleverna fick använda olika maskiner och verktyg i undervisningen. Både rektorn och läraren berättar att något som bidrar till ett autentiskt lärande är att det oftast finns en mottagare till de produkter som eleverna producerar eftersom skolan tar emot beställningar, samt att de produkter som eleverna tillverkar säljs i skolans butik. Rektorn menar att eleverna på så sätt får vara med i alla delar de kommer möta i ett yrkesliv.

Eleverna och läraren beskriver att hygien, arbetsmiljö och säkerhetsfrågor ingår i undervisningen. Eleverna berättar till exempel att de fick lära sig om bland annat god hygien via en onlinekurs i år 1. Läraren berättar att hen i arbetet med god hygien även låter eleverna i år 3 göra en egenkontroll i bageriet vilket innebär att kontrollera temperatur i kylar och frys, temperatur på diskmaskin, samt genomföra topsningar för att mäta mängden bakterier. Eleverna berättar även att de diskuterar vikten av att det ska vara ordning och reda när de arbetar i bageriet samt att de gått igenom hur olika maskiner ska hanteras för att undvika skador exempelvis kavlingsmaskinen.

Läraren berättar att något som är viktigt för elevernas yrkeskunnande är både social kompetens samt att klara av att samarbeta. Läraren beskriver att hen medvetet delar in eleverna i olika grupper för att de ska öva på att arbeta med olika personer. Eleverna beskriver att de får öva på att planera, organisera och lösa problem genom att läraren ger dem olika moment som de sedan själva får planera och organisera tillsammans. Skolinspektionen kunde också vid lektionsobservationen se att eleverna arbetade med att självständigt följa recept.

### **Undervisningen utformas med hänsyn till de arbetsuppgifter som genomförs på apl**

Granskningen visar att lärare och apl-handledare utbyter information med varandra i samband med elevernas apl-period och att lärare anpassar sin undervisning utifrån elevernas kunskapsutveckling både inför och efter apl.

Både läraren och eleverna beskriver att undervisningen inför en apl-period fokuserar på vad eleverna ska göra på apl. Bland annat berättar läraren att hen är noga med att eleverna kan grunderna och att de sedan får bygga på sina kunskaper när de är ute på apl samt att de får lära sig att det finns flera sätt att göra saker på. Eleverna förklarar att läraren säger vad de behöver öva på under apl. En elev berättar att läraren sagt att hen särskilt behöver öva på att spritsa vilket hen nu ska öva specifikt på under sin apl-period.

Både läraren och apl-handledare beskriver att de har god kontakt under elevernas apl-period och att kontakten sker dels via telefon, dels vid de besök som läraren gör på arbetsplatsen. Läraren berättar att de ofta gör två besök på varje apl-plats. Läraren följer också kontinuerligt vad eleverna gör via de uppgifter eleverna fått av läraren och som eleverna skickar in digitalt till läraren. Bland annat ska eleverna dokumentera vad de gör genom att ta bilder på det de har gjort. Lärarna berättar att undervisningen anpassas utifrån vad eleverna har lärt sig på apl, bland annat genom att eleverna får göra de uppgifter i undervisningen som de inte fått göra på apl. Läraren ger apl-handledaren en lista med olika uppgifter som eleverna ska genomföra på apl. Apl-handledaren får sedan kryssa i vilka uppgifter eleven har utfört och på så sätt får läraren information om vilka uppgifter som blivit genomförda. Eleverna berättar att läraren vill att de ska prova vad de har lärt sig under apl när de kommer tillbaka till skolan. Även läraren uppger att eleverna ibland tar med sig idéer från apl som de får jobba med i undervisningen.

Läraren genomför trepartssamtal när hen besöker apl-platserna. En av apl-handledarna beskriver att hen får information från skolan inför apl-perioden om kursens innehåll och vad eleverna har arbetat med i skolan. Apl-handledarna berättar att skolan tillhandahåller en mall för bedömning av elevens kunskaper som de fyller i.

### **Undervisningen ger eleverna förutsättningar att utveckla ett yrkesspråk**

Lärare och elever beskriver i intervjuerna att de använder yrkesspecifika begrepp i undervisningen. Detta bekräftas också under den lektionsobservation som Skolinspektionens utredare genomförde.

Eleverna berättar vidare att läraren går igenom begrepp när de har teori genom att till exempel förklara vad de olika redskapen heter och hur de ska användas. Begreppen används både i teori och praktik. Läraren säger att hen bland annat går igenom olika begrepp med eleverna som hen vill att eleverna ska förstå och att de sedan använder dem i undervisningen. Läraren använder sig av en inom branschen

erkänd lärobok till vilken hen har gjort egna instuderingsfrågor som eleverna arbetar med. Skolinspektionen kunde vid lektionsobservation till exempel också se att läraren vid genomgång med eleverna använde olika begrepp såsom exempelvis citronart, chantilly, betangas, stickugn och tyllar.

Läraren säger att eleverna använder yrkesspecifika begrepp i olika omfattning och att det ibland kan bli svårt när ett recept kallar något till exempel tryffel och ett annat recept använder ordet ganache. Skolinspektionen uppmärksammade dock vid observationen att läraren stämde av med några elever om det hette tryffel eller ganache i det recept eleverna använt.

## Undervisningens form

Här bedöms i vilken utsträckning undervisningens form ger förutsättningar för eleverna att utveckla ett gott yrkeskunnande. Undervisning av hög kvalitet utmärks av att den är varierad och strukturerad och en tydlig koppling mellan teori och praktik. Det finns en röd tråd mellan undervisningen i skolan och det arbetsplatsförlagda lärandet. I undervisningen tas hänsyn till varje enskild elevs behov och förutsättningar för att nå ett gott yrkeskunnande. Eleverna görs kontinuerligt delaktiga och ges utrymme för reflektion. Jämställdhetsperspektivet integreras i undervisningen, inklusive i samband med apl.

## Motivering till bedömningen

### Undervisningen är varierad och väver samman teori och praktik

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och innehåller varierade uppgifter och det finns en integrering mellan teori och praktik.

Eleverna berättar att läraren brukar börja lektionerna med en genomgång då hen går igenom ramarna samt hur en bra arbetsprocess ser ut. Läraren går också igenom och visar olika processer som kan vara nya för eleverna, sedan arbetar de praktiskt i bageriet. Lektionerna brukar sedan avslutas med att eleverna får skriva vad de har gjort i ett häfte. Läraren beskriver att hen också ska försöka variera teoripassen så att det inte bara blir att läsa och svara på instuderingsfrågor. Skolinspektionen kunde vid lektionsobservationen se att det fanns en struktur på lektionen och att lektionen innehöll flera olika moment, såsom genomgång och reflektion kring recept och kostnader samt praktiska övningar i bageriet. Läraren hade också skrivit upp lektionsplaneringen och gruppindelningen på en whiteboard, för att det skulle vara tydligt för eleverna vad de skulle arbeta med under dagen. Eleverna beskriver också att de ofta i undervisningen arbetar med metoder och tekniker som går att använda för olika produkter, och ger som

exempel att den metod som används till prinsesstårta även används för andra produkter. Eleverna nämner också att de under chokladkursen lärde sig hur man ska temperera choklad och att detta återkommer i flera andra moment.

Läraren berättar att teori och praktik varvas under lektionerna. Läraren förklarar att eleverna för det mesta läser om olika moment i teorin parallellt med att de utövar det praktiskt i bageriet men att det inte alltid går att läsa om och utföra det samtidigt. Ett exempel på detta är att eleverna läst om chantilly tidigare men arbetade praktiskt med det vid den lektion som Skolinspektionens utredare observerade. Eleverna berättar att läraren ofta visar vad som ska göras för hela klassen och att läraren kan stoppa lektionen för att ha en genomgång. Eleverna berättar vidare att läraren kan hänvisa till något som gått igenom under ett teoripass och ger som exempel att läraren gjorde så när de arbetade med glass. Skolinspektionen kunde under den lektion som observerades i bageriet se att eleverna arbetade med sina praktiska uppgifter samtidigt som läraren reflekterade tillsammans med eleverna, exempelvis om på vilket sätt maräng påverkas av mängden socker. Läraren hänvisade bland annat till tidigare teorigenomgångar genom att diskutera varför resultatet blev som det blev. Lärarna avbröt också lektionen för att ha en gemensam förevisning kring några olika moment.

### **Undervisningen tar hänsyn till elevernas behov och eleverna får möjlighet att reflektera och görs delaktiga i undervisningen**

Granskningen visar att undervisningen läggs upp på olika sätt utifrån elevernas kunskapsutveckling och förutsättningar. Eleverna ges också möjligheter till reflektion och får vara med och påverka undervisningen.

I intervjun med läraren framkommer att hen anpassar undervisningen utifrån var eleverna befinner sig i sin kunskapsutveckling. Läraren berättar att när eleverna arbetar praktiskt i bageriet får de arbeta tillsammans i par under en hel- eller halvdag och att läraren då finns där för att stötta, hjälpa och samtala med. Läraren beskriver också att hen under teoripassen anpassar uppgifterna utifrån elevernas kunskapsnivå. Till exempel kan texter kortas ner och uppgifterna kan göras muntligt. Eleverna berättar att läraren vill att eleverna ska klara att genomföra uppgifter på egen hand och om de inte gör det kan läraren påminna om att hen har gått igenom uppgiften tidigare så att eleven borde veta vad som ska göras, eller att eleven kan hitta svaret i receptet. Samtidigt säger eleverna att om de behöver stöttning så får de det. Läraren berättar att eleverna utmanas i undervisningen exempelvis genom att det ibland kommer in svårare beställningar till skolan som eleverna får göra. Eleverna berättar också att de får andra uppgifter att göra när de blir klara med en uppgift. Det finns också svårare alternativ som eleverna kan välja, exempelvis moccaclair eller jobba med olika dekorer. De kan även få jobba med glass och då välja vilken metod och vilken sort de vill göra. Rektorn beskriver i intervjun att lärarna i bageri är bra på att individanpassa undervisningen och att hen fått erfara det i samband med ett klassrumsbesök.

Granskningen visar även att eleverna görs delaktiga och ges utrymme för reflektion i undervisningen. Det framkommer både i elev- och lärarintervjun att eleverna kan påverka undervisningen genom att komma med olika förslag och idéer. Eleverna berättar att de kan ta med sig egna recept och att de kan få arbeta med sådant som de är särskilt intresserade av till exempel surdeg. Läraren berättar att eleverna ofta ges möjlighet till reflektion över olika frågor och ger som exempel att eleverna får bedöma sina egna produkter men också kamratbedöma varandras produkter. Vid lektionsobservationen framkom att läraren ställde frågor i undervisningen som gav eleverna möjlighet att utvärdera och reflektera över resultatet av sitt arbete och hur olika arbetsuppgifter kan lösas. Bland annat var det en kräm som inte blivit tillräckligt söt som de försökte lösa genom att göra en sockerlag.

### **Jämställdhetsfrågor tas sällan upp i undervisningen**

Granskningen visar att frågor om jämställdhet med koppling till yrkeskultur inte integreras i undervisningen.

Läraren berättar att hen inte reflekterar med eleverna kring könsstereotypa föreställningar i undervisningen. Läraren nämner dock att hen pratar om att det kan finnas en jargong på arbetsplatsen och att hen någon gång dragit parallell till könsmonster i klassen. Enligt läraren finns det inga könsmonster på skolan som skulle begränsa elevernas lärande. Eleverna bekräftar att de inte diskuterat olika könsmonster kopplat till yrkesrollen i undervisningen. Rektorn berättar att de på skolan arbetar med individer och inte utifrån kön samtidigt som hen säger att det finns en medvetenhet om kön på skolan.

## **Undervisning om och för hållbar utveckling**

Här bedöms i vilken utsträckning undervisning om och för hållbar utveckling ger förutsättningar för eleverna att utveckla ett gott yrkeskunnande. Undervisning av hög kvalitet utmärks av att den är utformad för att ge eleverna en fördjupad förståelse för hållbar utveckling inom yrkesområdet. Undervisningen ger också verktyg för att observera och analysera hållbarhetsfrågor som är av vikt för yrkeskunnandet. I undervisningen finns genomgående ett hållbarhetsperspektiv som förbereder eleverna för att kunna göra självständiga och reflekterade val i det framtida yrkeslivet.

## Motivering till bedömningen

### Eleverna ges förutsättningar att analysera och reflektera kring hållbarhetsfrågor

Granskningen visar att olika aspekter av hållbar utveckling tas upp i undervisningen och att eleverna ges förutsättningar att skapa en förståelse för hållbarhetsfrågor.

Av Skolinspektionens intervjuer framgår att eleverna får reflektera kring hur val de gör i sin yrkesutövning får miljömässiga, sociala och ekonomiska konsekvenser. Detta sker i såväl den teoretiska som den praktiska undervisningen. Lärare och elever beskriver att lärare är noga med att det inte får bli något svinn och att de därför i den praktiska undervisningen har fått lära sig olika sätt att minska svinn. Svinn har även tagits upp i den teoretiska undervisningen och då har det bland annat diskuterats vilka ekonomiska och miljömässiga konsekvenser svinn kan få. Vid Skolinspektionens lektionsobservation noterades också hur elever tog vara på det som blivit över. Enligt eleverna är läraren noga med att de ska återvinna och återanvända produkter och ger som exempel att om de har något som står i kylan ska de använda det innan de får ta fram nytt. Eleverna får också göra nya bakverk av det som blivit över. Både elever och lärare beskriver att ergonomi tas upp i undervisningen och att vikten av att använda kroppen på rätt sätt diskuteras. Läraren beskriver att hen i undervisningen även lyfter etiska frågor exempelvis genom diskutera med eleverna att det kan finnas alternativa produkter till de som tas upp i olika recept. Eleverna brukar då få reflektera kring vad som är positivt och negativt med de olika alternativen och då även ta hänsyn till vilka etiska konsekvenser olika val kan få.

## Identifierat utvecklingsområde

### Undervisningens innehåll

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom området.

### Undervisningens form

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen behöver utvecklas inom följande:

- integrera ett jämställdhetsperspektiv i undervisningen.

Av läroplanen framgår att lärare ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter och val.<sup>1</sup> Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina förmågor och intressen utan att

---

<sup>1</sup> Lgy 11, avsnitt 2.1, Kunskaper, Riktlinjer.

begränsas av föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt.<sup>2</sup> Skolans demokratiuppdrag innebär bland annat att stärka elevernas kunskaper om makt och inflytande och tydliggöra att alla elever ska ha likvärdigt utrymme, i skolan, arbetslivet och i samhället i stort. Betydelsen av ett jämställdhetsperspektiv i yrkesrollen lyfts i Skolverkets stödmaterial nedan.

Av granskningen framgår att jämställdhetsperspektivet inte integreras i undervisningen, även om vissa aspekter har tagits upp vid enstaka tillfällen. Genom att i större utsträckning reflektera över och diskutera jämställdhetsfrågor kopplade till exempelvis yrkeskulturen i branschen med eleverna, kan undervisningen förbereda eleverna för deras kommande yrkesliv.

**Skolinspektionen rekommenderar** därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att utveckla undervisningen så att ett jämställdhetsperspektiv integreras. Exempelvis kan lärare och elever i undervisningen och inför apl diskutera hur normer och föreställningar om kön kan ta sig uttryck och påverka arbetsmiljön och yrkeskulturen. Skolverket har material som kan användas i detta, se [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) och [Jämställdhet i apl - Skolverket](#).

### Undervisning om och för hållbar utveckling

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom området.

### På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Tilda Lindell, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Anna-Carin Kostic. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Ewa Mölleryd och Sylvia Lindqvist deltagit.

---

<sup>2</sup> Lgy 11, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning.

## Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

### Granskningens frågeställning:

- I vilken utsträckning utformas undervisningen i yrkesämnet för att eleverna ska kunna utveckla ett gott yrkeskunnande?

### Granskningens kvalitetskriterier:

#### Undervisningens innehåll

Uppgifter i undervisningen är autentiska och relevanta och ger förutsättningar för att utveckla specifika yrkeskunskaper. Uppgifter i undervisningen ger eleverna förutsättningar att hantera arbetsprocesser och situationer som de kan möta i ett framtida yrkes liv. Planeringen av uppgifter i undervisningen görs med hänsyn till vilka arbetsuppgifter eleverna utför under apl. Genom undervisningen ges eleverna förutsättningar att utveckla ett yrkesspråk.

#### Undervisningens form

Undervisningen är varierad och strukturerad. Undervisningen har en tydlig integrering mellan teori och praktik samt mellan undervisningen i skolan och det arbetsplatsförlagda lärandet. I undervisningen tas hänsyn till varje enskild elevs behov och förutsättningar för att nå ett gott yrkeskunnande. Eleverna görs kontinuerligt delaktiga och ges utrymme för reflektion i undervisningen. Jämställdhetsperspektivet integreras i undervisningen, inklusive i samband med apl.

#### Undervisning om och för hållbar utveckling

Undervisningen utformas för att ge eleverna en fördjupad förståelse för hållbar utveckling inom yrkesområdet, samt verktyg för att observera och analysera hållbarhetsfrågor som är av vikt för yrkeskunnandet. I undervisningen anläggs kontinuerligt hållbarhetsperspektiv på ett sätt som förbereder eleverna för att kunna göra självständiga och reflekterade val i det framtida yrkeslivet.

## Bilaga 2: Författningsstöd

Enligt skollagen 2010:800 ska utbildningen i gymnasieskolan utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn.<sup>3</sup> Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning.<sup>4</sup> Yrkesprogrammen ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.<sup>5</sup> Av gymnasieförordningen framgår att arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor.<sup>6</sup>

I läroplanen anges att det är skolans ansvar att varje elev på ett nationellt yrkesprogram inom gymnasieskolan ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen, som innebär att eleven har uppnått en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande för att vara väl förberedd för yrkeslivet.<sup>7</sup>

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.<sup>8</sup> Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.<sup>9</sup>

Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Rektorn har som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna ett ansvar för skolans resultat och inom givna ramar ett särskilt ansvar för bland annat följande. Att utbildningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och att den organiseras så att den ger utrymme för eleverna att mötas och arbeta tillsammans oberoende av könstillhörighet. Att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen.<sup>10</sup>

Av läroplanen framgår vidare att läraren i undervisningen ska skapa en sådan balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande samt utnyttja de kunskaper och erfarenheter av arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång. Läraren ska också stimulera, handleda och stödja eleven samt i undervisningen beakta resultat av utvecklingen inom ämnesområdet och för undervisningen relevant pedagogisk och

---

<sup>3</sup> 15 kap. 3 § skollagen (2010:800).

<sup>4</sup> 16 kap. 3 § skollagen.

<sup>5</sup> 16 kap. 16 § skollagen.

<sup>6</sup> 4 kap. 12 § gymnasieförordningen (2010:2039).

<sup>7</sup> Förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy11), avsnitt 2.1 Kunskaper, Mål.

<sup>8</sup> 2 kap. 9 § skollagen

<sup>9</sup> 3 kap. 14 § skollagen

<sup>10</sup> 4 kap. 4 § skollagen, Lgy 11, avsnitt 2.6, Rektorns ansvar

annan forskning. Vidare ska lärare synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter och val.<sup>11</sup> Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt.<sup>12</sup>

I läroplanen framgår att eleverna ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att "observera och analysera människans samspel med sin omvärld utifrån perspektivet hållbar utveckling".<sup>13</sup> Vidare återfinns i examensmålen för Naturbruksprogrammet och Restaurang- och livsmedelsprogrammet skrivningar kring hållbar utveckling. I examensmålen för Restaurang- och livsmedelsprogrammet framgår att utbildningen ska leda till en fördjupad förståelse av de etiska frågor som livsmedelshantering, försäljning och hållbar utveckling ställer. De etiska frågeställningarna ska även omfatta de tidigare stegen i produktionskedjan, som djurhållning, odling, transport och förädling. Av examensmålen för Naturbruksprogrammet framgår bland annat följande. Att bruka naturen på ett sätt som främjar hållbar utveckling och vårdar ekosystemen ställer krav på såväl biologiska och ekologiska som tekniska och ekonomiska kunskaper. Utbildningen ska utveckla elevernas förståelse av naturens mångfald och hur olika verksamheter använder och påverkar naturen och biologiska processer. I detta ingår också kunskaper om olika energiformer och om energiomsättning. Utbildningen ska ge eleverna möjligheter att kritiskt granska och reflektera över hur vi kan bruka naturen för en hållbar utveckling.<sup>14</sup> I ämnesplanerna för ämnena skogsmaskiner<sup>15</sup> respektive bageri- och konditorikunskap<sup>16</sup> finns en beskrivning av ämnet som helhet, ämnets syfte med målpunkter, och en beskrivning av de kurser som ingår i ämnet. För varje kurs finns centralt innehåll och betygskriterier.

---

<sup>11</sup> Lgy 11, avsnitt 2.1, Kunskaper, Riktlinjer.

<sup>12</sup> Lgy 11, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning.

<sup>13</sup> Lgy11, avsnitt 2.1 Kunskaper, Mål.

<sup>14</sup> Förordning (SKOLFS 2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program med bilaga. Enligt 1 § ska de examensmål som framgår av bilagan till förordningen gälla för gymnasieskolans nationella program. Dessa mål gäller utöver de gemensamma kunskapsmål som anges i läroplanen.

<sup>15</sup> Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet skogsmaskiner i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå (SKOLFS 2014:69).

<sup>16</sup> Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet bageri- och konditorikunskap i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå (SKOLFS 2010:64).